

Schaduwzuster

SIMONE VAN DER VLUGT

Schaduwzuster



UITGEVERIJ GLB
DEVENTER

Marjolein

1

Opeens heeft hij een mes. Het flitsende gebaar waarmee hij het te voorschijn trekt komt zo onverwacht dat de schrik me verlamt en vervolgens in golven door mijn lichaam pulseert. Ik probeer iets te zeggen maar het geluid sterft weg in mijn keel. Ik kan alleen maar staren naar het scherpe lemmet, dat zacht glanst in het zonlicht dat door de ramen het klaslokaal in valt.

Heel voorzichtig doe ik een stapje achteruit, in de richting van de openstaande deur. Tegelijkertijd doet Bilal een stap vooruit zodat het mes onveranderd dreigend naar me blijft wijzen.

Ik heb een cursus gevolgd hoe je het beste in dit soort situaties kunt reageren. Ik zie het cursusboek zó voor me, en de bladzijde met de tips eveneens. Er wil me echter niet één advies te binnen schieten. Waarschijnlijk voer ik de meeste intuïtief al uit; ik zoek geen oogcontact met Bilal en ik schuifel langzaam maar zeker naar de enige vluchtweg, de deur. Maar haal ik dat?

Eén blik op Bilals gezicht is voldoende om te beseffen dat ik in gevaar ben. Hij kijkt me aan met een onnatuurlijk gefixeerde blik, als een roofdier dat zijn prooi bestudeert. Die blik registreert elke beweging die ik maak, van de snelle hartslag die ik in mijn hals voel kloppen tot het onhandige geschuifel in de richting van de deur. Ik probeer te voorkomen dat mijn gezicht iets uitdrukt maar heb geen idee of ik daarin slaag. Waarschijnlijk zie ik er eerder verbijsterd dan angstig uit.

Verbijsterd, omdat ik dit niet heb zien aankomen. Ik had erop bedacht moeten zijn, juist bij deze jongen. Bilal Assrouti is een van mijn leerlingen in zes vwo op wie ik nooit echt vat heb kunnen krijgen. Vorig jaar had ik hem al in de klas en ook toen botsten we voortdurend, en heftig. Bilal is het soort autoritaire jongen dat thuis te veel in te brengen heeft en zich hetzelfde gedrag op school denkt te kunnen permitteren.

Ik geef al zeven jaar Nederlands en nog nooit heb ik het gevoel gehad dat ik niet ben opgewassen tegen problemen met leerlingen, maar Bilal slaagt er elke dag in mij het gevoel te geven dat ik een waardeloze docente ben. Dat ik faal waar ik zo ontzettend graag wil slagen. Vanaf

het begin van het vorige schooljaar, toen Bilal nieuw op school kwam, heb ik getracht door dat pantser van afweer en minachting heen te komen, maar tevergeefs. Met als bekroning deze scène, op een zonnige ochtend eind april.

Eigenlijk kan ik nauwelijks geloven dat ik zo rustig blijf. In al die jaren in het middelbaar onderwijs heb ik heel wat meegemaakt, maar dit nog nooit. Ik had het ook nooit verwacht, zelfs niet van Bilal. Ondanks de problemen die we met elkaar hebben, of liever gezegd, die hij met mij als vrouwelijke docent heeft, had ik nooit gedacht dat hij een mes zou trekken. Het mes is er wel degelijk en hij komt er langzaam mee op mij af.

De andere leerlingen in de klas zijn doodstil en er hangt een sfeer van dreiging en naderend onheil tussen de wanden. Ik staar naar het mes en de wereld versmalt tot een tunnel waarin ik alleen zicht heb op het lange lemmet en Bilals fonkelende ogen.

Ik voel mijn ogen glazig worden van angst, en de spanning lijkt zich minutenlang uit te rekken. Waarschijnlijk is het niet meer dan een paar seconden, maar ook dat is lang genoeg om te beseffen dat ik in serieus gevaar verkeer. De negentienjarige knaap tegenover me mag dan

wel een scholier zijn, maar hij is er wel een die een kop boven me uitsteekt, met gespierde armen en een trillende spier in zijn hals. Een man in wording, met een dodelijke dreiging in zijn ogen. Wanhopig probeer ik door de dikke mist in mijn hoofd mijn verstand te bereiken. Praten moet ik. Een rustig en evenwichtig gesprek aangaan. Hem laten inzien dat dit niet de oplossing is, maar dat ik zijn gevoelens wel serieus neem.

Na een droog kuchje slaag ik erin mijn stemgeluid terug te vinden. ‘Leg dat mes weg, Bilal,’ zeg ik zo rustig mogelijk. ‘Dit wil je helemaal niet en je schiet er ook niets mee op. Waarom ben je zo kwaad?’

‘Waarom ik zo kwaad ben?’ schreeuwt hij me toe. ‘Wat denk je, bitch? Je staat me net met die kapsoneskop te vertellen dat ik van school moet!’

‘Dat heb ik niet gezegd,’ begin ik, maar die ontkenning maakt hem nog razender. Ik zie zijn gezicht vertrekken en meteen vlieg ik naar de deur en vlucht de gang in. Achter me ontstaat een enorm tumult in de klas, maar daar sla ik geen acht op.

Ik ren naar het kantoor van Jan van Osnabrugge, de rector, en gooi de deur open.

Schichtig werp ik een blik over mijn schouder, maar Bilal is me niet gevolgd.

Jan zit met de telefoon in zijn hand maar met één blik op mijn verwilderde verschijning legt hij het toestel neer. ‘Marjolein! Wat is er aan de hand?’

Ik sluit de deur achter me en leun ertegenaan. De eerste seconden weet ik niets uit te brengen. ‘Bilal. Hij heeft me bedreigd met een mes.’

Met mijn wijsvingers geef ik aan hoe groot dat mes was en Jans ogen vergroten zich evenredig.

‘Je ziet spierwit! Gaat het wel? Wacht, ik zal een beetje water voor je pakken.’ Hij komt overeind maar ik schud snel mijn hoofd, niet van plan hier alleen achter te blijven terwijl hij water gaat halen.

‘Ga even zitten,’ zegt Jan terwijl hij een stoel naar achteren schuift. ‘Vertel eens, wat is er precies gebeurd?’

Beverig neem ik plaats op de stoel tegenover hem en wil verslag doen van mijn aanvaring met Bilal, maar tot mijn verbazing kan ik me er geen woord van herinneren. Ik kan me niets van de aanleiding en het verloop van onze ruzie voor de geest halen, ik zie alleen dat mes

voor me. Ik sla mijn handen voor mijn gezicht en barst in tranen uit.

Jan is in één beweging uit zijn stoel, hurkt naast me neer en slaat zijn arm om me heen.

‘Huil maar even. Het is goed, we gaan hier werk van maken.

Waar is Bilal nu?’

Ik haal mijn schokkende schouders op.

‘Ik stuur even iemand naar je klas om de andere leerlingen op te vangen.’ Jan loopt met grote stappen het kantoor uit, de gang op en ik wil hem naropen dat hij hier moet blijven, maar er komt geen geluid uit mijn keel.

Versuft blijf ik zitten. Idioot, om zo in tranen uit te barsten. Alsof Bilal me echt neergestoken zou hebben. Aan de andere kant, hoe weet ik zo zeker dat hij dat niet van plan was? Per slot van rekening maakte hij opeens een heel bedreigende *move* naar me. Het was dat de deur van het lokaal openstond en ik er zo dichtbij was, maar god mag weten wat er anders was gebeurd.

Ik kijk uit het raam, dat uitzicht biedt op het schoolplein. Het Rotterdams College is opgebouwd uit een vmbo-, havo- en vwo-afdeling maar de school telt overwegend vmbo-leerlingen. De meesten zijn aardige, redelijke, jonge

mensen die je goed in het gareel moet houden maar met wie heel goed te werken valt. Net als op elke andere school. En net als op elke andere school zitten er ook probleemleerlingen die aan een of andere stoornis lijden, zoals ADHD, autisme, Asperger of dyslexie. Vroeger zouden die kinderen in het speciaal onderwijs terecht zijn gekomen, tegenwoordig belanden ze allemaal in de vergaarbak die het vmbo heet.

Ik overdrijf niet als ik zeg dat ik altijd veel tijd en energie in mijn leerlingen steek, dat ik zelfs buiten werktijd nog met ze bezig ben, huisbezoekjes afleg of de McDonald's binnenslenter waar mijn leerlingen meestal te vinden zijn, zodat we als gelijken even kunnen bijkletsen. Over het algemeen waarderen mijn leerlingen zo'n enthousiaste, betrokken houding. Velen van hen hebben me dat ooit verteld, anderen laten het blijken door hun grote en kleine geheimen met me te delen en me op de hoogte te houden van de situatie thuis. Geloof me, dat is geen vanzelfsprekendheid. Over het algemeen is het schaamtegevoel van kinderen meestal sterker dan hun behoefte om over hun problemen te praten.

In het begin weigerden ze zelfs me binnen te laten als ik onverwacht bij hen voor de

deur stond, maar gaandeweg heb ik toch bij de meeste leerlingen thuis op de bank gezeten en ja, ik geef toe dat ik daar best trots op ben. Waarom niet?

Ik zou niet voor de klas hebben kunnen staan en mijn lesjes afdraaien zonder bezieling. Ik voel me verantwoordelijk voor hen, ben me ervan bewust dat ik misschien niet de motor van hun bestaan ben maar toch redelijk wat invloed heb op hun levensloop.

Als ik een leerling bij me roep voor een gesprek prátén we ook, zonder dat hij of zij woedend opspringt en de klas uit loopt, zoals ze bij mijn collega's altijd doen. Maar zij hebben ook nooit de moeite genomen om de interculturele bijscholingsavonden bij te wonen die je zoveel vrije tijd kosten, maar die je een verhelderend inzicht verschaffen in de denkwereld van allochtone jongeren. Die avondjes zijn nogal generaliserend, maar dat kan niet anders. Per slot van rekening zit iedere aanwezige docent daar voor de jongeren die moeilijkheden opleveren en die stuk voor stuk voldoen aan het profiel dat op zo'n avond van de jeugd wordt geschetst.

Maar Bilal Assrouti heeft altijd voor onrust gezorgd. Hij zit bijna twee jaar bij me in de klas, en ik ben intussen wel wat van hem gewend,